

Briefrapport

aan: Gemeente Gorinchem, t.a.v. de heer R. Osenga
van: SAB
ons kenmerk: RIJS/61606.04
datum: 16 maart 2012
betreft: quick scan flora en fauna, Plantsoen 20 te Gorinchem

AANLEIDING EN METHODE

In Gorinchem (gemeente Gorinchem, provincie Zuid-Holland) is op het perceel Plantsoen 20 de bouw van twee nieuwe woningen beoogd. Voordat deze ruimtelijke ingreep mag plaatsvinden, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. Voorliggend onderzoek betreft een actualisatie van een flora- en faunaonderzoek uit 2007, uitgevoerd door SAB, welke inmiddels is verouderd. In voorliggend onderzoek (in de vorm van een briefrapportage) wordt op basis van een gebiedsanalyse, beschikbare soortgegevens en een veldverkenning op 8 maart 2012, uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; zowel tijdstip (deels buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend.

Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Globale ligging plangebied (links) en toekomstige inrichting (rechts)

Gebiedsbeschrijving en beoogde ingrepen

Gorinchem ligt ten zuidoosten van Schoonhoven en ten oosten van Dordrecht. De directe omgeving van Gorinchem wordt gekenmerkt door open agrarisch gebied met in het zuiden de Waal en de snelwegen A15 in het noorden en A27 in het westen. Het plangebied aan het Plantsoen ligt in het centrum van Gorinchem, nabij de oude binnenstad. Hierdoor is een verbinding met het buitengebied niet aanwezig. Op korte afstand bevindt zich het Merwedekanaal en op enkele tientallen meter afstand ligt het spoor met daartegen een aantal volkstuinen.

Het plangebied wordt begrensd door de Lindelaan in het zuiden en het Plantsoen in het oosten, met aan de overzijde gemeentelijk groen. In het noorden en westen grenst het plangebied aan enkele woningen. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een verruigd gazon met enkele bomen. Op deze locatie is een tweetal woningen beoogd. Mogelijk worden er één of 2 bomen gekapt t.b.v. de aanleg van een ontsluitingsweg.

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. De EHS is niet opgenomen in de natuurwetgeving, maar dient bij de planologische afweging te worden meegenomen.

Het plangebied te Gorinchem ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied "Lingegebied & Diefdijk-Zuid" en ligt op ongeveer 2 km afstand van het plangebied. Gezien de grote afstand tussen het beschermde gebied en de tussenliggende elementen (woningbouw en wegen), zijn er geen negatieve effecten te verwachten op het Natura 2000-gebied.

Het plangebied ligt bovendien niet in de EHS. Het dichtstbijzijnde gebied aangewezen als EHS ligt op ruim 1.000 meter afstand van het plangebied. Het gaat hier om het gebied Merwede/Avelingen, een bestaand EHS gebied. Aangezien de beoogde plannen betrekking hebben op een relatief klein gebied en tussen het plangebied en de EHS bebouwing en wegen aanwezig zijn, zijn geen negatieve effecten te verwachten op de EHS.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde soorten (zowel planten als dieren) herbergt. De mogelijke negatieve effec-

ten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

algemene soorten

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals Bruine kikker, Gewone pad, Egel, (spits)muizen, Konijn en Mol zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. De directe omgeving van het plangebied heeft een binnenstedelijk karakter, waardoor een verbinding met het buitengebied ontbreekt. Verder ontbreken gebouwen en watervoerende elementen in het plangebied. Gezien het bovenstaande en op basis van de verspreidingsgegevens en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten, worden binnen het plangebied geen strikt beschermde planten, grondgebonden zoogdieren, reptielen, vissen en insecten verwacht.

vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens uit de 'Atlas van de Nederlandse Vleermuizen' (Limpens, 1997) komen in de omgeving van het plangebied vleermuizen voor. Vleermuizen zijn strikt beschermd volgens tabel 3 van de Flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Vleermuizen verblijven in bomen en/of gebouwen. Binnen het plangebied zijn geen gebouwen aanwezig. Vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen zijn op voorhand uit te sluiten. In het plangebied zijn bomen met holtes aanwezig. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten kan hierdoor niet uitgesloten worden. Met kap van bomen met holten worden mogelijk verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen aangetast. Indien deze bomen gekapt worden is een nader onderzoek naar boombewonende vleermuizen noodzakelijk. Boombewonende vleermuizen zijn tijdens een eerder onderzoek van AD.ECO in 2007 niet aangetroffen. Vleermuizen zijn echter zeer mobiele dieren waardoor de kans bestaat dat ze zich inmiddels in het plangebied hebben gevestigd. Verder zijn binnen het plangebied verschillende lijnelementen die als vliegroute kunnen dienen aanwezig. Met de beoogde plannen blijven deze echter behouden waardoor een nader onderzoek naar vaste vliegroutes van vleermuizen niet noodzakelijk is.

amfibieën

Volgens de verspreidingsgegevens van het RAVON zijn in de omgeving van het plangebied de Heikikker, Kamsalamander en Rugstreeppad waargenomen. Nabij het plangebied is een vijver aanwezig. Voor de Heikikker en Rugstreeppad is deze vijver te diep om dienst te kunnen doen als voortplantingslocatie. Daarnaast is de Rugstreeppad afhankelijk van vergraafbaar zand om zich gedurende de dag onder te verschuilen. Door de afwezigheid van delen met vergraafbaar zand is het voorkomen van de Rugstreeppad in het plangebied onwaarschijnlijk. De Kamsalamander is voor de voortplanting afhankelijk van de aanwezigheid van goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Onderwatervegetatie is niet aangetroffen in de vijver waardoor het onwaarschijnlijk dat deze dienst doet als voortplantingslocatie voor de Kamsalamander. Het is onwaarschijnlijk dat vaste rust- en verblijfplaatsen van strikt beschermde amfibieën worden

aangetast met de plannen. Wel wordt geadviseerd deze vijver geschikt te maken voor deze soorten door ontwikkeling van vegetatie en zoninval te stimuleren.

vogels

Tijdens de veldverkenning zijn Houtduif, Winterkoning, Koolmees, Vink, Ekster, Merel, Holenduif en Kauw waargenomen. Alle vogels en hun nesten zijn strikt beschermd. Actieve nesten van vogels mogen niet worden aangetast of verstoord. Voor de meeste vogels kan worden volstaan met ontzien van nesten in het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli). Nestlocaties van enkele vogelsoorten zoals roofvogels, uilen en Huismus zijn buiten het broedseizoen ook jaarrond beschermd, zogenoemde jaarrond beschermde vogelsoorten.

In het plangebied zijn bomen met holtes aanwezig, horsten zijn niet aangetroffen. Het betreft hier spechtengaten. Met de plannen blijven er voldoende bomen gehandhaafd waardoor er voldoende alternatieve broedgelegenheid voor de specht aanwezig is. Sporen, nesten en holtes van jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Negatieve effecten van de plannen op deze soorten zijn niet te verwachten.

CONCLUSIE

Gebiedbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur is gezien de relatief kleine ingreep, de tussenliggende bebouwing en afstand niet van toepassing.

Indien de holten bevattende bomen worden gekapt, dient een nader onderzoek naar boombewonende vleermuizen plaats te vinden.

De zorgplicht is altijd van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder kunnen vogels broeden binnen en in de omgeving van het plangebied. Werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels veroorzaken dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen (broedseizoen loopt van globaal half maart tot half juli).

AANBEVELINGEN

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te bouwen woningen;

- als er een zolder of vliering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten;
- het creëren van een geleidelijke overgang van de vijver en nieuw aan te leggen watergang naar het plangebied. Hierbij dient vegetatieontwikkeling in deze overgang gestimuleerd te worden. Dit kan positieve effecten hebben op het voorkomen van amfibieën;
- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van gierzwaluwen. Deze beschermde soort verliest steeds meer nestmogelijkheden. De huidige bebouwing is voor deze soort niet geschikt.